

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Előfizetési díj: Egész évre 12 frt., félévre 6 frt., negyedévre 3 frt.
Előfizetések és hirdetési díjak helyben és vidékről a szerkesztőséghez küldendők be.
Helyben előfizethető: a szerkesztőségénél, a kiadó-hivatalnál, Demjén L., Keresztény P. kereskedéseiben
 Egyes szám ára 5 kr. o. é.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: belső-tordauca szögletén, Csapó S. kereskedésével szemben, I-ső emelet, feljárás a kaputól jobbra.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorért 6 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdíj.
Hirdetések felvételnek: Helyben: a szerkesztőségénél, a kiadó-hivatalban, Demjén László könyv- és Keresztény Pál papír-kereskedésében. Bécsben: Haasenstein és Voglerner (Neuer-Markt 11. sz.), Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.), Rudolf Mosse officiel. Zeitungs-Agent (Stadt, Seilerstätte 2), Süddeutsche Annoncen-Expedition Stuttgart.
 Nyilttér sera 20 kr.

A „KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY“

1872 szeptember 1-jétől mindennap egész nagy iven jelenik meg; előfizetési díj: egész évre 12 frt., félévre 6 frt., évnegyedre 3 frt. o. ért.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizető után tisztelet-példánnyal szolgálunk.

Pest, október 15.

(G.) A delegatiók ez évi ülésezése, kevésbe mult, hogy kormányválságot nem idézett elő.

Az osztrák delegatió lett volna az érdem, hogy beláthatlan bonyodalmakba döntse ismét a lajtántuli országok sorsát, melyekből alig egy éve, hogy a jelenlegi miniszterium által megszabadultak.

Azon nagy, nem várt s talán épen ezért oly rendkívüli hatás után, melyet Andrassy Gyulának fejtegetései az általa követett külügyi politikáról az osztrák delegáció körében előidéztek, azt lehetett volna joggal várni, hogy a közös budget minden akadály nélkül megszavaztatik.

Andrassy Gyula gr. fellépése után legbiztosabban várta ezt a közös hadügyminiszter, mert hiszen épen az ő budgetjének magasabb tételeit igazolták Andrassynak nagy tetszéssel fogadott fejtegetései legnagyobb praecisióval.

Azon béke politika, mely Andrassy eljárását jellemzi, nem azt teszi, hogy a monarchia megfossa magát mindazon segédeszközöktől, melyek egy netán bekövetkező eshetőség alkalmával képesse tennék hogy állásának egész súlyával, tekintélyének és hatalmának egész erejével és fenségével hallassa szavát, s tegye nyomatékosá fellépését.

A béke politika, mint Andrassy oly apróra megmagyarázta német szomszédainknak, legkevésbébbé jelenti azt, hogy a monarchia abdicáljon hivatásszerű missiójáról, mely, hogy messzebb ne menjünk, a keleten véletlenül támadható bonyodalmakkal szemben neki nemcsak geographiai helyzeténél, hanem történelmi fejleményeknél, és létének egész irányánál fogva osztályrészül jutott. A békepolitika azon kedvező, felhőtlen láthatár, melyen alól napjainkban szuronyok fényében villanhat meg egy szép reggel a napsugár, sily eventualitással szemben összekötött kezekkel dobnók oda magunkat az események hatalmának, ha jó eleve nem gondoskodnánk azon feltételekről, melyeken a vendékesség nélkülözhetlen kifejlődése s gyors alkalmazhatósága nyugszik.

Nem annyit tesz ez, hogy ezernyi-ezer katonát tartunk folyton tetőtől talpig fegyverben; hogy a töltött ágyu mellé egő kanóczot helyezzünk, várva a pillanatot, midőn azt használni lehet. Nem. Megadni a lehetőséget arra, hogy hadseregünk a veszély pillanatában rögtön csatakeszen álljon; lehetővé tenni azt, hogy jól begyakorlott használható katonákkal rendelkezék az állam, sok költségre kerül ugyan, de korántsem egyértelmű azzal, hogy szem elöl tévesztve a monarchia hivatásának sajátságosságát, derűre borura fegyverkezünk.

A kiegyezkedési törvényben eleve jelzett s a véderőről szóló törvényben megállapított hadsereglétszám meg mindig papíroson van csak meg. A 800,000 főnyi hadsereg teljes completiózása még az idő kérdése. De azt, a mi megvan, katonává kell képezni, a szó teljes értelmében s erre meg kell hoznunk saját érdekünkben a szükséges áldozatot.

Az osztrák delegációban azonban egyszerre csak azt vettük észre, hogy azon jó

urakat elhagyta az enthusiasmus, melyet organumaik jeleztek Andrassy beszéde után, s a politikai meggyőződés nyilvánulását elfojtotta a finanziaális okoskodás. A törlések derűre borura megkezdődtek, s a vita oly éles jelleget öltött, hogy a legkomolyabb bonyodalmaktól kelle tartanunk.

Hogy német szomszédainknak abból, a mit parlamentarizmus szoktak nevezni, nincs egy szemernyi sem, azt bebizonyították ez alkalommal, úgy, mint még eddig egyszer sem, pedig annak hiányáról ezelőtt is híresek voltak.

Az nyilt titok volt, hogy a közös budget a két államfél miniszteriumának kölcsönös megállapodása folytán jött létre; azt is tudta mindenki, hogy a két ministerium solidaritásba lépven a közös miniszteriummal, körülbelül 15 milliót törölt a közös hadügyminiszter budgetjéből s ily tetemesen megcsökkent állapotban terjesztett ezt a delegatiók elé.

A bizalom kérdése volt tehát a németek részéről megszavazni a hadügyminiszter részére azon összegeket, melyekért saját miniszteriumunk is felelőséget, a közös miniszteriummal solidariz kötelezettséget vállalt.

És ók? Az a famosus alkotmánypart, mely kész megbuktatni minden kormányt, s midőn e hőstettet véghez vitte, akkor aztán haját szokta tépni, hogy honnan teremtsen elő egy új miniszteriumot; melynek kétségbeesése ily alkalmakkor már akárhányszor hangos nevetésre indította az egész világot, s mely még panaszkodni is mer, ha azután ezen ide-oda kapkodásban, ebben az önfelelt, szánalomra méltó helyzetben megérdemelt jutalmul egy olyan miniszteriumot kap nyaka közé, melytől hogy megszabadulhasson más szomszéd befolyásokra van szükség, — ez az okos, eszes, ildomos alkotmánypart kész lett volna ismét megbuktatni saját kormányát, mely a Hohenwarth-féle kormány alatt elharapódzott zavarok és forrongásokból, melyeknek közvetve maga az alkotmánypart volt okozója, s megszabadította az országot, melynek valamennyi osztrák miniszterium közül egyedül sikerült egy teljes parlamentet létrehozni!

És a közös hadügyminiszteri budget megtagadásának ez lett volna közvetlen eredménye, minket, magyarokat, nem érintett volna e körülmény egy cseppet sem; de nem alteralta volna a közös budget épességét sem, mert a magyar delegatio hozzájárulása folytán megszavaztatott volna az, ha mindjárt közös ülésben is.

De lehetetlenné vált volna oda át az Auerperg miniszterium, mely megfosztva látta volna magát a többség bizalmától, mely létének és fennállásának egyedüli jözezimét képezi.

Hogy azután ennek mi lett volna következése, azt a mi jó német szomszédaink nem gondolták meg; s talán most sem tudnák, ha Bismarck herczeg lapja, a „Norddeutsche Allgemeine Zeitung“ ma Pestre érkezett számában nem figyelmeztette volna őket arra, hogy „az Auerperg miniszterium megbukásával a lajtántuli provinciák azon nemzetiségi és pártviszályok zsákmányává dobtak volna oda, melyekből alig egy év előtt e miniszterium mentette őket ki, s ki tudja, vajjon ezen üzelmek nyomása

alatt lehetségessé vált volna továbbra is azon békülékeny belpolitika, mely jelenleg a világbéke egyik fontos garantíáját képezi.“

A mi német szomszédaink azonban az utolsó pillanatban még egyszer meggondolták magukat, s ha jól emlékszem 4 szóval a közös hadügyminiszter budgetjének legfontosabb része, mely a vizsályt előidézte, elfogadtattott.

Nós, az még mindig örvendetesebb, ha valakinek végre még is benő — ha az utolsó perczen is — a feje lágya, mintha ez későn, vagy soha sem történik meg.

Ugyan, fog-e ebből tanulni a mi baloldalunk, ha még egyszer eszébe jut szövetségesek után nézni a Lajtán tul?

Pest, okt. 15.

r. A delegatio mai ülésében végleg befegyelt a tengerészeti költségvetést. A költségvetés egyes tételei legnagyobb részben az albizottság javaslata szerint szavaztattak meg.

Éber Nindor indítványa, mely a delegatió-nalis albizottságok czélszerűbb alakítását, és a delegatio tárgyalásainak nagyobb nyilvánosságát szándékszik lehetővé tenni, a mennyiben a tárgyalások sulypontja eddig tulnyomólag az albizottságok munkálkodásában feküdt, melyeknek tanácskozásai pedig nem voltak nyilvánosok, — a mai ülésben ismét szavazás alá boosztatván, elfogadtattott, s az e tekintetben szükséges javaslat megtételére egy 5 tagból álló bizottság kiküldetése határozottatott.

A bankügyben még mindig nem állott be változás. De Pretis álláspontját oly mereven védi, hogy közeledés alig látszik lehetőnek. A tegnapi udvari ebéd után szűkebb körben ismét szőnyegre került ezen ügy, melyben magyar részről megállapították az ezután ezen ügyben követendő eljárást. A magyar kormány elhatározta, hogy elvi álláspontját e kérdésben szigoruan, következetesen s bármily befolyások ellen fenn fogja tartani.

A városi képviselőtestület közgyűlése.

Kolozsvár, oct. 16.

A tanácskozás első tárgyát képezte az elhalt polgármester özvegye Makoldy Samuelné nyugdíjának ügye. A 3-ik városi majorsági szakbizottság ajánlja, hogy idei julistól számítva nevezett elhalt s a várost 16 évig szolgált hivatalnok özvegyének évi 400 frt s halálozási évnegyedi illetékül 400 frt, ugy leányának nevelési pótlékul az elhalt fizetésének 10%-ka vagyis 60 frt utalványoztassék.

A szakbizottság a nyugdíjszabályzat 16 §-a értelmében tévén ajánlatát — az elfogadtatik. — Valaki fölemlítvén, hogy a képviselő testület tegye multkori mulasztását jóvá, — elhatározottatott, hogy a nyugdíj még a jegyzőkönyv hitelesítése előtt utalványoztassék.

Reá került a sor az ebadó behozatalára. Ez ügyben Minorich Károly felolvassa a bizottság jelentését, melyet az N.-Szeben város kutyaaadó-szabályzata után állított egybe.

A föltételek a következők: 1 telken csak 1 kutyát lehet adómentesen házörzésért s ugy is csak lánora kötvé tartani; ölebek és luxuskutyák után, ha több mint 4 hónaposok évenként 6 frt lenne fizetendő, vadászoktyáért 4 frt, közönséges kuvaszkutyáért 2 frt. — Minden kutya kap egy nyakravalót s egy jelvényt. Ez adó az 1873-ik évben hozatának be. Idegen a városon tartozkodó kutyák az első 4 heti itt időzés alatt 20 kr díj mellett szintén egy jelvényt kapnak és adómentesek. Adómentesek

még e házörző kutyákon kívül: a hajósárok, mészárosok marhák őrzésére használt kutyái; de szintén csak a kezdetben említett elv alkalmazása mellett, hogy t. i.: egy telken csak 1 kutya lehet adómentes; s ha p. 1 kutya marhaőrzési pályáját elhagyta s luxus v. vadász kutyává léptettetett elő, akkor a kedvezménytől kiesik. Az említett szabályok ellen vétők 5 — 10 frt terjedő bírsággal fognak büntettetni.

Erre következett a legfontosabb ügy. Szász Domokos képvis. indítványa, miszerint mondja ki a képviselő, hogy a tud. egyetem megnyitását hazafi örömmel fogadja s hogy ezen érületének megfelelő ünnepélyek által külsőkép is kifejezést óhajt adni. A város rendezzen egy hála- és örömmünnetet s az erre való előkészületek megtételére a helyettes polgármester elnöklele alatt egy husz tagu bizottságot küldjön ki.

Fülöp István még pótlólag ajánlja, hogy a város ez alkalommal emlékeztetessen.

Jakab Elek, városunk historiographja jelenti, hogy Kolozsvár 200 évig volt Erdély közigazgatási kormányzatának székhelye; s midazon lenni megszűnt az absolutismus sötét árnyai borultak hazánkra. A város anyagilag és erkölcsileg van hivatalva befolyást gyakorolni a haza keleti részére, s miután töle a hatalom elvétellett, illik, hogy e befolyás neki más alakban adassék vissza. A dani lehet azt a hazafit, kinek agyában az erdélyrészi egyetem föllállításának eszméje megfogamzott. Ha egy város anyagi erőttől fosztatik meg, azt ki bírja még épülni, de ha erkölcsi befolyását veszti el, akkor baj van. A kormány legújabb intézkedése által a város anyagi és szellemi erőben növekszik. A tanuló ifjuság nagy számban fog a városba gyűlni, azok a fenntarthatási módot magukkal fogják hozni. Kolozsvár város megszűnt régi intézménye (a kir. kormányzó és kir. biztosság helyett) egy új és minden hazaszerető ember kebelében örömet keltő intézményt kapott. Szóló az előtte szólott indítványát egész terjedben elfogadja. A szükséges költséget sem sajnálja, sőt óhajtja, hogy az ünnepély mentől fényesebbé tétessék.

Erre a Sz. D.-féle indítvány, Fülöp István módosításával elfogadtattott.

Következett erre a városi épületek és hivatali helyiségek, ugy a katonai szállások fűtésére famennyiség, a szükségelt szalma és a világításra kellő mécsolaj szolgáltatására ajánlkozottakkal kötött alku jóváhagyás alá torjesztése.

E szerint a faszolgáltatás (80—850l) egy rövid öl fát 10 frt. 50 krba számítva Liebig Rudolfnak adatott; a szalma szolgáltatás a 5⁹⁸/₁₀₀-ad krajczár Mendel Fischernek; a mécsolaj szolgáltatása a 33 fr. 43 kr. Schwarz Adolfnak.

A többi tárgyalat ügyekről hírfüzérünkben szólunk.

Legújabb táviratok.

Berlin, oct. 15. Albrecht porosz hg tegnap este meghalt.

Madrid, oct. 14. A főkapitány tegnap bevonulván Ferrulba, a várost megszállva tartja. A főkapitány erősbítéseket vár, hogy a fölkelést vérontás nélkül verhesse le. A felkelők az arsenálban vannak bezárva.

Székelly-Keresztur, oct. elején.

E kis székelly város mindinkább megérdemli a közfigyelmet; mind gyakoribb az izléses építkezés. Most Jakabházi Zsigmond építettett egy szép emeletes palotát. A ki a várost építi, a polgárságot építi, a polgárság pedig ha vagyonos és mivel, az országok főereje. Üdvözöljük hát ez építetöt.

Pár éve, hogy a kormány képezdét állított, derék, tudományos tanár-erővel ellátva, kiknek

keze alatt látható sikerrel halad elő az ifjúság. Egy Gyertyánffy, az igazgató, és Kozma Ferencz, bármely tanintézetnek díszére válnak. Tudás, erély, ügybuzgóság és a nemzeti műveltség iránti mély érzés jellemzi őket; fizetésök aránylag kielégítő. Ők hivatva vannak mások előtt jó példával járni elől. Mondhatjuk, hogy ezt teszik is.

Ott van az unitáriusoknak is mindjárt egy százados gymnasiuma, négy rendes, egy segédtanárral és három köztanítóval. Az idén gyökeres javítások történtek az iskola érdekében. Az év eredményesbbszintűleg kezdődött. 150 ifju tanul az intézetben. Az újonnan alkalmazott tanárokat nemes vetélyteljesíti, hogy annál hűvebben szolgálják a haza kulturai ügyét. Könyvtárukat most helyezték el szélszerűleg. Egy új tanári lak is nem rég lőn teljesen bevezetve. Diszes lakhely, öröm látni annak, a kit nemzete ifjúsága nevelésügye s nevelői kara érdekel.

Az ekklézsiás és pap közötti feszült viszony még mind tart, sőt élesedik s mérgesedik. Ideje volna, hogy már vége szakadjon. Ez a vallásosság mint a tanítás ügyére nézve egyiránt káros.

A város az úgynevezett Gyagypatakon derék pallót épített. Jó lenne a hidőt cözvekkal megverni, azt befenni, s elejét fűzfakörökkel sűrűn bebedugdosni, hogy az átjárásnál a partot állandóvá tegye s a helyet szépítse. A zöldség dísz ad bármely helynek.

Mondják, hogy az új tanári laktól le a patáig egy ölnyi porondozott járdát készítenek az alsókeresztváriak s külső szélét akáczfával ültetik be egy-egy ölnyi távolságra. Gyönyörű szándék. Vajha még az őszön valósulna. Oly férfiakról jött ez eszme, a kikben nem lehet kétkednünk. Derék, szabad székely emberek tettek ígéretet ünnepélyesen uri emberek előtt, minek nem szabad füstbe menni.

Ugy értesülünk, hogy az unitarius gymnasium egy régi keresetét nyerte meg közelebről egy buzgó férfi közbenjárására, a miből a tanuló ifjúságra nézve 700 forint ösztöndíj alap származik. Tiszteletünkkel adozunk az ily férfiaknak. Ezek a haza jó fiai, kik annak ifjúsága érdekében szolgálnak, áldoznak, időt, nemes szenvedélyt és költséget.

Ezek örvendeztető tények; de szomorító az, hogy vannak oly emberek, kik az iskola ifjúsága nevelésére szánt kegyes alapítványokat felkölcsonzik, s azután még kamatját sem fizetik. Ezen javítani kell! Ma a tőkét igen jól lehet használni a pénzintézeteknél, nem vagyunk rászorulva rosszul fizető kikölcsonzókra. A pénztárnokok kötelessége végzést hozni az ily hanyagok ellen, ha nincs; ha pedig van, végre kell hajtani. A tanári kar és ifjúság érettek nem szenvedhet. És ezt minden tekintet nélkül az egyénre tenni kell. Inkább egy ember haragudjék, mintsem 150 ifju s tanítói szenvedjenek.

Péternek mondjuk, érte Pál is.

Őszünk kellemetes. Törökbuzaik jóformán elkészültek, kipótolva september, julius és augusztus meleg-hiányát. A buza ára azonban magas. Vetéseink jók. Tán isten nagyobb szükségétől megöriz. Rendes levelező.

Pogodin levele.

Pogodin híres orosz történész a „Moscowskija Vjedomosti“-ben a következő politikai levelet tette köze:

„Minden orosz lapban egy september 26-ról keltezett pesti sürgöny volt olvasható Andrassy azon nyilatkozatáról, hogy a panszlavistikus törek-

vések orosz politikai körökben nem találnak támogatásra.“

Az oroszlapok ez alkalommal azon megnyugtató biztosítást adhatják Andrassy grófnak, hogy az itteni körök, úgy a magasak, mint az allacsonak, legkisebb rokonszenvet sem éreznek a panszlavistikus törekvések iránt, hogy nálunk általában nem is illeik panszlavistikus párt, melyről a német és a magyar lapok oly gyakran egyetmást mesélni tudnak. Bátran lehet állítani, hogy nálunk nincs talán egy ember sem, ki a panszlavistikust oly értelemben fogná föl, mi Andrassy gr. Államban az, hogy a 80 milliószámláló orosz nemzet egész gondolkodó részepárt- vagy jobban mondva, a gondolkodók által elfogadott teoriák különbsége nélkül — mert tulajdonképeni pártok nincsenek is nálunk — mindazon jogokat és szabaddalmakat kívánja a szlávok számára, melyek általában egy tizenkilencedik századbeli állampolgárt megilletnek, — vagy legalább azokat, melyeket azon uralkodó fajok élveznek, melyekhez a szlávok, Cis- és Translajhánianban, Török- Szász- és Poroszországban a történet által kötve vannak.

Többet mondok: A szlávok által táplált jámbor óhajok és kívánt törvényes jogok igazságos teljesítése által — közmegelegedésre, békében és csendben fog nem egy délkeleti kérdés megoldatni, mely most különböző miniszterelnököket nyugtalanít, kik annak elintézése után kiérdemelt mirtusaikon, — ha nem is babéraikon — ki fogják magukat pihenhetni. Mert valóban, sok drágavért ontott Európa ezen száraz levelek kedveért.

Oroszországban léteznek panszlavistikus törekvések, másutt tehát hol léteznek? Talán a csehek, szerbek, horvátok, dalmátok óhajtanak a politikai beolvadást Oroszországba? Koránt sem és az európai kormányok nagyon jól tudják ezt, ép oly jól, mint azt, hogy nem léteznek panszlavistikus törekvések Oroszországnak sem magasabb, sem alacsonyabb, sem közép osztályaiban.

Panszlavistikus törekvéseket csak a diplomaták lehet találni, melyekből néha kibocsátatnak, mint Franciaországban például, hogy Európát ijesszék vele, Ausztriában ürügyképen, hogy a szlávokat korlátozzák vagy „pacificálják“, Törökország- és Görögországban, mint ingerlő eszközt Oroszország ellen.

A fennidezett nyilatkozat nyilván csak azon czélból tétetett, hogy csökkentse a szlávok barátságát irányukban, de sikert bizonyosan nem fog aratni, mert kell, hogy már maga a józan ész, minden egyéb információ nélkül, meggyőzze a szlávokat arról, hogy az orosz kormány ha már Európa mindeu népeinek csak javát kívánja, mint ezt a legújabb időben annyiszor bebizonyította és még folyvást bizonyítja, úgy most, mint mindenkor, annyival jobb indulattal viseltetik a szlávok irányában, kikkel az oroszok a vér, nyelv és vallás kötelékei által vannak összekötve.

Ezt a szláv népek értelmes részére vonatkozólag mondom, a nép azonban, mely nem ismer pártokat, mi által sem engedni magát tévútra vitetni, mert itt a szív szól a szívhez! mi szeretjük a szlávokat és a szlávok minket szeretnek; ennyi az egész; ezel a politikának semmi köze.

De a mi az eszmét illeti, mely most — hála Istennek — mind Oroszországban, mind egyéb szláv országokban mindinkább terjed, a mivelődés, a szokások és a szellemi munka kölcsönössége szükségének eszméje mint, az a német törzsek közt létezik, egy közös irodalmi nyelv szükségének eszméje, milyennel a németek, francziák és angolok a nemzeti fejlődés és haladás javára bírnak, — ezt

deletének tiszteletben tartását fogadják, hatalmába keríteni szándékozik és arra lépéseket tesz, — jul. 19-én Maximiliántól egy ígatási parancsot eszközölt ki, s a leleszi konvent prépostja által kiküldött Bilke Máté és Zalánkeméni Péter presbyter által okt. 13-án beigtattattak. ¹²⁵⁾ Báthori nov. 15-én ez ügyben levelet írt Maximilián-nak, panasszal említve fel, hogy amazok némelyike nem tud hallgatni, sőt épen azon lévén, hogy őt megvétenének tegyék ki, épen ki is hirdetik, hogy ők nem a fejedelemtől, hanem Maximiliántól függenek. ¹²⁶⁾ E levelére még választ sem kaphatott Báthori, midőn a nov. 19-ki kolozsvári országgyűlésen — okul adván, hogy a portától intést kapott, miszerint ama várat vegye kezébe — végzést hozatott: „hogy Hagymás uram és Csáki uram, az ő magok ajánlása szerint megértvén Békés Gáspár urat, Huszt dolgaról választ tegyenek“ (8. pont.): meghatározatla azt is, hogy az eladott vagy elajándékozott fiskálitások — minők voltak a huszti, görgényi, fogarasi uradalmak, mind három a Békés kezén — birtokosai bepereltesse (9. pont.); megújította azon korábbi végzést, hogy „se ur, se nemes ember más országba valami praktikával, ki ország dolgát nézné, ne merészellen menni avagy küldözni és írni (15. p.); végre határozatla emeltette, hogy ezután kit a fejedelemgyűlésbe hivat, ha meg nem je-

zett. Az egyik azon katonai érdemekre vonatkozik, melyeket Károly fejedelem nem rég a sok évi katonai szolgálat kitüntetése végett életbeléptetett. Az illető óvás állítólag vetot tartalmaz az említett érem ellen. A második tiltakozók a csapatok összpontosítása ellen.

Kulföldi hírek.

A „Norddeutsche Allg. Ztg.“ jelenti, hogy Bismarck határozatlan időre szabadságot vett magának egészsége helyreállítása végett; hogy mikor éretik el ezen czél, még most nem tudhatni, mindenesetre az orvosok nem tekintik valószínűnek, hogy neki szabadságát még egy évnegyedig meg kellene hosszabbítania.

A „Times“ Spanyolországból jelenti, hogy a carlista mozgalom Catalóniában folyvást tart. A carlisták egy vasuti vonatot feltartóztattak, s magukkal vittek el 2 tisztet s 30 katonát, kik fegyver nélkül szabadságuk után ezredeikhez akartak vonulni.

Mint Madridból 13-ról jelenti, Bregna tábornok Ferrol elé érkezett meg. Az „Imparcial“ azt véli, hogy a támadás csak akkor fog megtörténni, ha az összes csapatok egyesülve lesznek. A „Correspondencia“ szerint egy hivatalos távirat jelenti, hogy a ferroli táviradi állomás szabad, s hogy a tábornok a csapatokkal délután 2 és fél órakor a városba bevonult. A lázadók folytatják az arsenálban való összpontosulásukat. 1,500 fölkelő Ejubis felé indult el; azonban Bregna csapatjainak közeledtével visszavonult. Egy másik, 13-ról kelt sürgöny szerint a legújabb tudósítások akkép hangzanak, hogy a galicizai főkapitány Puente de Uméba megérkezett, s meg kelle kezdenie az ellenségeskedéseket, ha a lázadók helyt állanak, a mi azonban azok elcsüggedése tekintetéből valószínűtlen, különösen mivel számuk nem oly tetemes, mint eredetileg hitték; katonai haderők egyáltalában nem vettek részt a felkelésben.

A „Times“ szerint a cholera, különösen a tengerészek közt Calcuttában erősen dühöngött azonban már Indiában szűnőfélben van. A khelathi kán meghódott.

Kragujevátz, oct. 14. A skupstina egy küldöttsége feliratot nyújtott át a fejedelemnek, melyben a gyülekezet örömet fejezi ki, azon irány fölött, melyet a fejedelem a trónbeszédében körvonalozott és ünnepélyes köszönetét fejezi ki a volt kormányzóság irányában, bölcs és hazafias kormányáért és az Obrenovicsok lobogójának védelméért.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, oct. 16.

— Gróf Mikó Imre ő nagyméltóságát egyetemünk ünnepélyes megnyitása czéljából mára várják városunkba.

— A vilákiállításról írva a „Föv. Lapok“ egy bécsi levelezője okt. 13-ról, megjegyzi, hogy az erdélyi lapok örömmel hirdették, hogy az erdélyi magyar vidékek, de különösen a székely székek mily méltóan lesznek a vilákiállításon képviselve, s már egnek jegyzékét is közzölték a kiküldendő tárgyaknak. Levelező utána nézett a kiállítási jegyzéknek s úgy találta, hogy a Magyarországról jelentkezett 4700 kiállító közül vajmi kevés esik Erdélyre, sőt némely vidékek épenséggel nincsenek képviselve. A szászok mondhatni semmi érdeklődést nem tanusítottak; Medgyes, N.-Sink, Szászváros mit sem küldenek és csakis Brassó tett

fog, hogy a vár miatt semmi veszedelem ne érje az országot. ¹³⁰⁾

Maximilián ezen válasza elég kedvező Békésre nézve, de még kedvezőbb a Földváry István levele, melyet febr. 24-én (1572.) írt Bécsből, s melyhez Ruebernek is egy levele volt mellékelve. István deák levele telve jó reménnyel, biztatással; bár az istene kéri Békést, hogy „egy kevés ideig fúrjon ő maga is, és egyebekkel is fúrtesse, mert az idő igen azt kívánja;“ inti többek közt, hogy a császár érdekeit figyelemmel kísérje és tudósítsa mindenről; eddigi tudósításait is nagyon jó neven vette ő Felsége; a miket ő most ír, tartsa igen titokban; „Csáki uram, s Farkas uramon kívüli senki ne értse — ugmönd — mert az moderatiót igen szükség uram obszerválni.“ A miket Békés rábizott — írja tovább — ő úgy adott elbe mindent ő Felségének, „hogy ő Felsége kegyelmesen bene contentus rajta;“ ezen dolgok értelméről Rueber levelét is küldi, s kéri Békést, hogy vagy ő maga írjon Ruebernek levelet, vagy neki írjon valamit, a mit szóljon az ő nevében, rája kredenciát írván amannak; „Jóllehet a nélkül is meghinné szömat — ugmönd — de jobb úgy tenni, mert te Ngodnak tiszta szívvél való igaz barátja, ki egyéb ngod javai felől való dolgok között titkon jelentette meg én nekem, hogy gróf Eck Török Ferenczét vette, és szándékoznék az Vöröskő megvétele; de isten segítségével nem kell tőle félnünk, hogy előttünk kapja“... „Mondá ő Felsége a tegnapi (1572. febr. 23.) audientián ezt — írja folytatólá — hogy most is levele ju-

lenik, a mely büntetés alatt hivatta, azzal büntesse. (16 p.) ¹²⁷⁾

Mindezen határozatok éle Békés ellen volt irányozva, mi őt nem hogy engedékenységre hajtotta volna, sőt ellenállásra ösztönözte; ¹²⁸⁾ az országtól kirótt adót nem fizette meg, azt mondta, hogy neki Fogaras földén liberbaronatúsága van, s ő senki hatósága alatt nem áll; a Báthori megválasztását nem írta alá, s hűségesküt nem tett, azt adta okul, hogy akkor nem volt Erdélyben; hanem Csákiival és Hagymással decz. 11-én Monnora nevű birtokán találkozáván, kérdést tettek Maximilián-nak, hogy a II. Jánossal való egyezséget a magyar országgyűlésre kihirdetés végett felküldjék-e, ha Báthori kéri kiadják-e, s hogy a közelebbi gyűlés Békésre vonatkozó, különösen Husztvárat illető végzeményeire nézve, mint gondol a császár minő állást foglaljon el? ¹²⁹⁾ A császár 1572. január 20-án adta elzárában a speieri egység kihirdetését alkalmasb időre halasztani ajánlta; tovább tanácsa az volt, hogy az oklevél maradjon Békés kezei közt, s ha a vajda kéri meg, felelje azt, hogy a király tudta nélkül nem meri kiadni; Husztra nézve pedig, miután a vajda is írta neki ez ügyben, azt felelte, hogy csak tartsák birtokukban, mert a vajdának meghagyta, hogy a rendeket jogtalan kivánságokról beszélje le, ő gondoskodni

¹²⁷⁾ I. Gr. Mikó Erd. tört. Adatok I. 286 — 8 II. Mike Art. diaetales I. 515 — 8 II.

¹²⁸⁾ Trausch: Chronicon Fuchsio-Lupino Oltardinum I. 66 I.

¹²⁹⁾ Bethlen II. 251—2 II.

¹³⁰⁾ Bethlen II. 252—5 II.

TÁRCSA.

Békés Gáspár.

Mig Báthori állása megszilárdítására a kellő lépéseket mindkét udvarnál megtette, Békés a nem várt eredmény által lelkeben megrendítve, szerencsésjéül elhagyatva Fogaras várába zárkózott. ¹²¹⁾ Ilyen a fényes pályája emberek sorsa. Egy felől az önbecszerzet, másfelől a Maximilián-nak adott eskü nem engedék, hogy ő, kit az ország egy része fejedelemmé jelölt ki, a megválasztott ellenjelöltnek legyen alattvalója; barátai előtt gyakran mondotta, hogy ha valaki a köznemes-ségből választatot volna fejedelemmé, annak szive-ssebben hódolna, mint Báthorinak. ¹²²⁾ Földvári István deákot Maximilián-hoz küldé, hogy vagy esküjétől mentse fel, ¹²³⁾ vagy mint hajdan Kendivel együtt Dobót, nevezze ki őt vjadatársnak Báthori mellé, ki csak a fegyveres erő által választatot feledelemmé; mert neki is nagy pártja és nem kevesebb szavazata volt. ¹²⁴⁾ Maximilián a körülmények miatt tagadó választ adott; de később Békés, Csáky és Hagymás Kristóf — hirét hallván, hogy Báthori Huszt várát, melyet János Zsigmond 30 ezer aranyforintban neki hagyományozott, az ország esküje daczára, melylyel a király végren-

¹²¹⁾ Bethlen II. 245.

¹²²⁾ Bethlen II. 246 I.

¹²³⁾ Kultsár Székely. krónika 32. I.

¹²⁴⁾ Bethlen II. 226 I.

¹²⁵⁾ L. a deczemb. 27-én kelt konventi átiratot Fragm. IX. 508. — 12, 652 — 4 II. V. ő. Bethlen II. 249 I.

¹²⁶⁾ L. Szalay A magyar történelemhez. 26 I.

ki magáért 263 bejelentéssel. Sajnálja levelező, hogy a román vidékek is oly rosszul vannak képviselve, holott a házi ipar, a szövés és fonás terén sokat nyújthattak volna. Az iparpatotában Magyarország számára elég hely van föntartva; a palota belsejében egy elég tágas udvar, azon kívül gép- és műcsarnokban annyi hely, hogy illően alig ha tudjuk betölteni. A magyar borok izelő helye csárda alakban lesz építve, a balra fekvő rétségen.

— **Vértesi Arnold** „Magyarország a XIX-ik században“ című nagyobb munkát is.

— **Szerdahelyi Kálmán** színművész hazánkba városunkba érkezett, csak rövid ideig fog itt mulatni, miután egészsége helyreállítása végett falura utazik.

— **Dr. Dobrányky Péter** kolozsvári jogakadémiai tanár a Józsefműegyetemhez a statisztika, földrajz és történelem tanszékére rendes tanárná neveztetett ki.

— **Tűzoltó gyakorlat.** Tegnap délután tűzoltóink fél 4 órakor vonultak ki dob s trombita szó mellett magukkal vivén az új fecskendőt s szerkocsit — magyar kapu kívül a reformatusok ott levő temploma elé A fecskendő és szerkocsi a vasrostélyon belül ép a templom udvarának előterére vitetett, követve csupán tűzoltóink által, mert a nézők nem bocsáttak be. Mindenek előtt egy hosszú gumi-cső által a fecskendő összekötésbe hozott a templom mögött folyó Szamossal; tűzoltóink szorgalmasan szívattytuktak s az eredmény a messze magasra lövellő vizsugarban mutatkozott. A gyakorlatnak csupán a fecskendő megpróbálása volt célja s így ennek végeztével tűzoltóink hazatértek; nem csak a szakbizottság, de a jelenlévők mindnyája meglepedését fejezték ki a sikerrel.

— **Szigligeti századik színművének** a „Struenseenek“ első előadását a pesti nemzeti színházban ünnepélyességgel akarják egybekötni. Nem sohára szüret kerülné ugyanazon Színműről az „Üdözött honvéd“ című újdonság.

— **Utonállás.** A temető alatt lévő utcában tegnap este következő eset történt: Egy jó módú úri ember hazafelé ment a színházról egy szűre utját állja egy kemény kötésű paraszt legény s erővel zsebeit akarta kiüríteni. Szerencsére többen érték e pillanatban a hely színe s így az utonálló jónak látta elhordani az irhát, mit meg is tőn. — Ilyesmí a belvárosban történik? Arva közbiztonság.

— **A debreczeni gazdasszonyi kiállítás** összes bevétele 3273 ft, 3 arany, 2 tallér s 4 db egy frtos volt.

— **A „Három kalap“** című vígjátékban ma lép föl először Albi Anna naiv színésznő, ki régebben — ép mint most Eichner Anna k. a. — igazán a közönség kedvence volt.

— **Felsőbb rendelet** által a sebészeti tanfolyam a pesti és kolozsvári egyetemeken újja szervezéséig felfüggesztetett akként, hogy az első évre sebészek már nem vétetnek fel, míg azok, kik a sebészeti tanfolyamot még a múlt években megkezdették, azt az eddigi módon folytathatják. — Ausztriában a sebészeti tanintézetek szinte megfognak szűnni.

— **Medveadászat.** Disznódi vadászatkedvelők a Bálványhegyen hajtvadászatot rendeztek medvékre. Egy óriási példányt elejtettek, azonban három kisebb maczkó, lőtávolon kívül lévén, a havasba menekült.

— **A városi képviselőtestületi** közgyűlésről tett jelentésünkhöz pótlólag hozzáadjuk, hogy a városi törvényszék megszüntetése által s a kir. törvényszék ugyan akkori felállítására következ-

tében önhibájukon kívül hivatalból kimaradt városi tisztviselők nyugdíjazását vagy végképeni kielégítését illetőleg is tegnap határozott a közgyűlés. Azon városi tisztviselők, kiknek hivatala január 1-n megszűnt, 11-en vannak, ezek a nyugdíjazási szabályok értelmében két kategóriába sorozhatók, a nyugdíjasok és végképen kielégítendőik sorába. A nyugdíjasok sorába jó Artz Rudolf (szolgált 34 évet), Minorich Károly (ismét városi szolgálatba lépett); a végképen kielégítendőik sorába jönnek: Nagy Mihály, Gspan Károly, Bányai György, Kovács János, Hilberth Károly, Kritsitsori Akos, Laffer Lajos, Szabó Károly. A közgyűlés a kiküldött hármas bizottság eléadott véleményét elfogadta s Artz Rudolf, Hilbert Károly és Nagy Mihály urak külön kérvényét (egész nyugdíj, nyugdíjaztatás és fizetés további kiadását illetőleg) a nevezett bizottsághoz véleményadás végett leendő utasítását határozta el.

— **Bogdánffy Ferencz,** az erdélyi kir. biztosi hivatalnál volt irodatiszt, a m. kir. honvédelmi ministeriumhoz első osztálybeli hivatalisttő neveztetett ki.

— **Jó mászó lesz belőle.** A tegnapi tűzoltó gyakorlatot legmagasabb helyről egy közműves inas nézte végig, egy most épülő ház mellett tetőirányon álló gerendára igen szépen kuszott fel, így mutatva meg gymnastikai ügyességét; a gerenda tetejéről azután meglepedését többszörös tappsal nyilvánította a bátor gyerkőc.

— **Az önkéntes tűzoltók** mult szerdai fecskendő próbája a kül-magyarutczai ev. ref. templom előtt megtartott. A kísérlet, bár a fecskendő kissé meg volt rongálva, meglehetősen sikerült.

— **A hármas énektársulat** tegnap a „Kék szőlőhöz“ címzett vendéglőben hallatta hatalmas trilláit, kár, hogy az étezők nagy boszúságára sok igen kitűnő gixert is lehet hallani.

— **Dr. Poor Imre** a „Gyógyászat“ szerkesztője jelenti, hogy lapja szerkesztőségétől ez év végével visszalép. A nevezett lapot P. I. tizenkét éven át szerkesztette s most a közönségre bizza elhatározni, vajjon öhajlja-e annak további fenállását vagy sem?

— **Irtózatosszerűség** történt f. hó 9-én a smurda-giurgévi vasútvonalon. Az „R. P.“ írja: „Egy katona a Smurdában állomásozó határozórástól, miután kapott megbízását a gőzhajó raktár közelében levő őrségnél teljesíté, a Giorgévóba menő tehervonat egy vagonjára ugrott, hogy észrevétlenül, és sebesebben érhesse hazá. Azon pillanatban, midőn a vonat irtózatosszerűséggel állomása előtt elrohant, a katona leszökött, de oly szerencsétlenül, hogy köpenyege a vagon kerekeiben megakadt. A vakmerő tökéletesen darabokra tépett.

— **Szegedről írkák,** hogy ott közelbb került tárgyalás alá Benko Kálmán pöre, kit 144 büneset terhel.

— **Egy római sir fölfedezése.** E hó 8-én Gross Mihály azzal volt elfoglalva, hogy házi kertjében (Sopronban) egy árkot ásson, mely alkalommal nagyobb kőtömegeket akadt. Egy római sarkophag volt. Levevén a födelet, érdekes régiségekre akadtak, ezek voltak: egy ércűtkör, hajtű, egy kagyló, egy könyvveg és több ily tárgy. Másnap délután egy szakértőkből álló bizottság nézte meg a helyet és constatálta, hogy a sirban egy római szűz feküdt, ki kevéssel férjesülése előtt halt meg, ezt bizonyítja különösen a tűkör.

— **Adó-sikkasztó.** Nagy-Szalontáról pár nappal ezelőtt egy fiatal adóhivatalnok ugrott meg valami 6500 forinttal Főnöke ugyanis átadta

Maximilián kedvező válasza s Földvári biztató tudósításai a mily vigasztalók voltak Békés hánykodó kedélyének, ép oly leverő lehetett Csáki János levele, melyben tudatá vele, hogy az öreg Csáki Mihály „csak vagyon az uristen markában, inkább hiszi, hogy az uristen kiveszi ez világból; reménységök semmi sincsen felőle.“ Ugy látszik a fejedelem szemmel tartá az öreg volt kancellárt és környezetét, mert, mint levélíró írja: „még fejevári kapu sem volt szabad kimenék; azt megérté uram (Csáki Mihály) rá izent az udvarbiróra; s azon is annál inkább elbusulva, ugy nehezdedék el.“ Azt is tudtára adta Csáki János Békésnek, hogy a volt kancellár egyik szolgája akkor érkezék meg Husztból s azt mondá, hogy a vármegyén (tán Hagymás Kristóf) erősen traktál és őket ki akarja a házból¹³²⁾ szinteni s azon forgódik. Azért könyörög öcsésével Gáborral együtt, hogy Békés vegye kezéhez a házat, mert, ők nagyon gyámoltalanok s csak ő benne isten után minden bizalmuk, mert hiszen ő bátyjok iránt mindig barátsággal volt. Sürgeti, hogy ne késsék a ház kézhezvételében, mert Hagymás ha megérti bátyjok halálát, azonnal bele kap. „Keresztény ember ngod — így végzi leve-

egyek történetei stb. eredeti levelekben I. (B. I.) kötet 1527 — 99-ig 37 — 40. II. Kár, hogy e levél első fele hiányzik. Kívül kékés kezével ez van írva: István deják levele, sok hízkelde. Irta Haemámy uram és Gyulafi uram felől és az kenderaósról.

¹³²⁾ Érti Husztot, mint végházat. V. ő Kemény: Notitia Hist. dipl. Archivii et literalium Cap. Alb. Trans. II. Cibinii. 1836. 92. I.

neki a pénzt, hogy lepecsételve küldje el a postán Debreczenbe. Ő el is küldte a lepecsételt levelet, azonban az ezreket és százakat magánál találta feledni s azok helyett a hivatalos lapból kivágott papir darabokat tett. Mire észrevették csalását, már megugrott Szalontáról s azóta semmi hírt sem mond a szellő felőle. A fiatal embert — névszerint Nagy Károly — Váradon is többen ismerék, mert nem régen még itten hivatalnokoskodott. „N. Várad.“

— **A delegatio ülésszaka** oct. 19-én be fog rekeszteni. Kedden a budget a reichsrath delegatiójában teljesen elintéztetett. Ezután a két delegatio közti differentiak egyenlítettnek ki, s mint hogy ez nem tart sokáig, szombaton az ülésszéknek valószínűleg vége lesz. Erre azonnal következik a lajhán tuli tartományi gyűlések egybe-hívása.

— **Nagy Frigyes munkáinak** német fordításából (a híres porosz király tudvalevőleg francziául írt) most jelenik meg Berlinben egy szépen kiállított népies kiadás. Az első füzet „Anti-macchiavelli“ elejét hozza.

— **Moltke gróf és báró Kuhn** között hoz a „N. fr. Pr.“ egy beküldöttjében egybe-hasonlítást, az alkalmából, hogy a lapok utóbbi időben B. Kuhn mint az 1859-ki olaszországi második hadsereg tábornoki főnöke és gr. Moltke, mint az 1866-ki porosz tábornok vezére közt vonzat párhuzamot. A beküldő a két tábornoki vezér helyzetét és tevékenységét egymással egybe nem hasonlíthatónak véleményezi s a részben adatokat hoz fel.

— **A mont-cenisi alagutban** szerenczétlenség történt. A modeni vonat, melynek esti 9 órakor kellett volna megérkeznie, 12 órával később jött meg. Ez elkésésnek oka egy a fréjszi alagutban történt összeütközésben rejlik; az összeütközés alkalmával sokan sebesültek meg, ezek között 5 utazó is; ezen egybeütközésnek oka volt, hogy a podgyászvonattól egy pár kocsi — már hogy a lánczok elszakadása következtében, vagy más okból — elmaradt; ezekbe ütközött a szemlyvonat.

— **Napoleon excsászár fia** a woolwochi katonai iskolába felvétetett; az excsászár fiának ez okból vizgát kellett kiállnia.

— **Berlinben** pár nap előtt halt el Grünberg a „borsós kolbász“ fentalálója.

— **Párisban egy a Szajján** átvezető s a gyalogjárók számára rendelt lánczhid, a „pont de Constantine“, mely a Quai de Péthune-ről a borsarnokhoz visz, szerdán délután fél öt órakor hirtelen darabokra szakadt; a lánczok eltöredtek s a hid közep része nagy lármával a vízbe hullott, a hidon épen tíz tizenkét munkás volt elfoglalva, ezek közül kettő és pedig egy nehezen megsebesülve a vízbe bukkott, de aztán szerencsésen megmentetett.

— **A párisi dán követ**tel, Moltke ural egy kis szerencsétlenség történt, midőn nem régebben Bécsből Strasburgon keresztül állomására tért volna; Strasburgban ugyanis egy ottani vaspálya hivatalnoktól kérdé, mikép nem maradhatna ő alvó kocsiában azon idő alatt, míg a vonat a közöspályán a másik pályaudvarig megy. Midőn nevezet-ur a tagadó választ hallá, nem állhatá meg így kit áltani fel: „A francziák idejében előzőekenek voltak az emberek,“ meglehet, hogy e véleménynyilvánítás a kelleténél kissé élesebb hangon volt mondva; elég az hozzá, alig érkezett a követ ur a váró terembe, midőn megjelent a biztos négy ór kíséretében, azon világos szándékkal, hogy az utazót elfogják. Moltke ur diplomaciai karakterére hivatkozott s erre szabadon bocsáták.

lét — megszolgálom szolgálatját. Isten tartsa meg ngodat nagy sok esztendeig, mind asszonyommal ő ngával egyetemben.“¹³³⁾

A Csáki betegsége híré nem sokára halála híre követte;¹³⁴⁾ benne Békés egyik kitűnő támasza, az Erdély visszakapcsolásáért küzdő párt egyik szövívőjét veszítette el. Pedig Békésnek épen most volt legnagyobb szüksége pártja jeleseire, mert Báthori éles szemmel, éber figyelemmel kísérte az ő és pártja minden lépteit; sőt a szultán is érdekelten sürgette őt, hogy „a más párttól és az ellenség igyekezeti felől a mit értend, írja meg neki.“¹³⁵⁾ Méltó aggodalmat keltett Báthoriban az, hogy a nemesség jelentékeny részén kívül az ellene lázongó székelység, és a szászok Békés felé látszótt hajlani, az elégületlenek között igen tekintélyes emberek állottak, s Fogaras, az akkor fontos erősség Békés kezében volt. Már fejedelemsége első perczétől fogva az volt fő kívánsága, hogy e várat kézre kerítse; ezt célozta az 1571. nov. 19-ki kolozsvári végzés 9-ik pontja is; de a mellett, hogy jogalapja szilárdabb volt, védte Békést az is,

¹³³⁾ Eredetiét I. a gy. fejevári kapt. levél. Codex mss. authentic. T. I. 21. szám. Közlé gr. Kemény: Archiv des Vereines für Landes-Kunde. Neue-Folge. II. 84—5 lapján. Kelt Fejevári pénteken 1572. hó és nap szám nélkül. Békés neje ekkor még élt; mikor halt meg nem tudom; de 1573 — október 1-én már — ugy látszik — nem élt.

¹³⁴⁾ 1572. május 25-én már meg volt halva. I. az 1572. máj. 25-ki tordai országgyűlés végzése 4. pontját. Erd. tört. Adaok. I. 296—7. II.

¹³⁵⁾ Szalai: A magyar történelemhez. 33—5. II.

— **Közszénbányákban szétrobbanás.** Morleyben (Yorkshire) Angliában a közszénbányák egyikében szétrobbanás történt, mely tetemes pusztításokat vitt végbe. A szétrobbanás alkalmával a bányában, melyben rendszeren 150 munkás szokott foglalkozni, szerencsére csak 45-en voltak. A rém hír elterjedtével Morley lakosai siettek a vész színhelyére; rögtön egy csapat alakítottott azon önkéntesekből, kik a bányába leereszkedésre merészen nyilatkoztak. Ebben a gőz és a lecsapódások által akadályozták; míg végül sikerült behatolnia. Harminczket hulla hozatott fel a bányából s e kívül még tizennyolcz nehezen megsebesült munkás. Csak kevesen menekültek meg könnyű sebekkel, a nehéz sebesültekből kevesen maradtak életben.

— **A Marsillesi szerencsétlen bika**viadalnak, melyről lapunk is említett tőn (a bika ugyanis kitört s többeket a közönségből megsebezett) az a vége lett, hogy most már a tolongásban és a bika által megsebezett egyének, mint-hogy a vállalkozót nem pörölhetik be, a mennyiben az vagyontalan; ez egyének egyesülten bopanasz-lak Marsille városát, a városi tanácsnak a következőket vetvén szemére: t. i. hogy egy bika viadalnak arra teljesen alkalmatlan helyeni megtartására engedélyt adott; 2. hogy a korlátok és emelvények szilárdságát a városi építmester által nem vizsgáltatta meg stb.

— **Egy gróf de Kermel Olivier** még ez év elején Kersalain várában (a Bretagne-ban) féltékenységből saját fivérére egy revolver lövéssel földre teríté. E büntényt illetőleg f. hó 8-ikán folytak az esküdszéki tárgyalások, a vétkes a szelidítő körülményekre való tekintettel élethossziglani kényszermunkára ítéltetett. Az elítélt itélete hallásakor eltakará kezével arozát és így kiáltott fel: én ártatlan vagyok; jogukban volt életemet elvenni, de nem arra, hogy megbecstelenítsenek.

Nemzeti színház.

Szerdán oct. 16-án „A váróteremben“ vig-játék és „Szép Galathea“. Az elsőben Kovács Gy. és Nemethy Irma aratták a méltányos elismerés tapsait. Mindketten kiváló szép en jellemeztek. Az eleven, kis darab derült hangulata hozta a közönséget — „Szép Galathea“ban Medgyaszay Ilka mint czimszerepívő igen jól énekejt. Szilágyi (Mydas) ma kissé kedvetlenül játszott. Dekány Róza (Ganymed), Zajongi (Pygmalion) kifogástalanul tölték be szerepüket.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Oktober 16-ról. 5% metaliques 65.15
5% nemzeti kölcsön 70.40. 1860-ki államkölcsön 102.25. Bankrészevények 943. Hitelrészevények 331.60. London 108.55. Ezüst 107.35
Cs. kir. arany 522.— 20 frankos arany 869.—.

Földtehermentesítési kötvények: Magyar 79.25. Temesi 78.50. Erdélyi 77.25. Horv. Szlavon

Felelős szerkesztő **Sándor János.**

NYILTTÉR.*)

Egy angol nyelvtanár,

ki az oxfordi egyetemen mint rendes tanár hosszab ideig működött s erről kitűnő bizonyítványai vannak, hazájába vissza térvén, kész leckéket adni, az angol nyelvből, ha kívántatnék francziából vagy németből is. Egy előklő családnál a nevelői állást is elvállalja. A feltételek iránt értekezhetni a „Nemzeti Szálloda“ 11 számú szobájában. Levelek K. K. B. czim alatt.

hogy pártja és még elleni is tekintélyét tiszteletben tartották; maga Báthori is ez ügyet később jobban megfontolva nem tartá elég erősnek czéljára. Más módot keresett tehát és talált is. Majláth Margitot, testvére Báthori András volt nejét és gyermekeit léptette föl ellene. Böbbszép szölvítatta fel Majláth Margit nevében Kendi Sándor és Blandrata által, megkínáltatván Fogarasért azzal az árral, mennyit János Zsigmond Majláth Gábornak érte adott volt.¹³⁶⁾ Később — miután Békés ezt a legkésőbb kifakadással utasította vissza — 1572-ben egy admonitorium mandatumot adott Majláth Margitnak, melyben inteti Békést, hogy Fogaras és Theke mezőváros felét az előbbi által kínált 30 ezer arany forint fejében bocsássa ki; azzal indokolva e fellépést, hogy Majláth Gábor, a Margit testvére, ennek előleges megkínálása nélkül adta volt el a kérdésben forgó birtokokat, már pedig ezt a törvények értelmében elmulasztania nem lett volna szabad; minthogy pedig az ily ügyeknek a fejedelmi udvarban, a honfiai köztanácskozásában kell elítéltetni, a megnevezett kancelláriai jegyzéknek, Várad Pál, Csanádi Demeter, Kolozsvári Gábor, Zilahi János és Farkas Deáknak meghagyta, hogy ketten vagy többen menjenek el Békéshez ésintsék meg.¹³⁷⁾

¹³⁶⁾ Bethlen II. 256. I.

¹³⁷⁾ Az oklevél nagyrésze hiányzik; eredeti je gy.-fejevári k. levéltár. Transsumptum a Fiscale Archivumban Szebenben. fasc. 49. X. 47. gr. Kemény Suppl. VII. 314—3. II. V. ő. Bethlen II. 256—7. II.

Várfalvi Nagy János.

¹³¹⁾ L. eredetiét gróf Kemény József ily című gyűjteményében: „Erdélynek a mohácsi ütközet után

Egészen új berendezés

BOGDÁN ISTVÁN

divat-üzletében Kolozsvártt.

Hódolva a régtől óhajtott kíváncságnak, tisztelettel tudatom, hogy folyó évi octobertől rőffel való árulást kezdettem meg.

E rendszerrel nagy előnyt igyekeztem nyújtani t. cz. vásárlóimnak, miről a bevásárlásnál meggyőződhetni: bárkinek is módjában áll, ámitás nélkül kimondhatom, hogy csekély külömbséggel ugyanazon összegért, egy kurta-sing helyett,

egy bécsi rőf adatik.

A minden időszakra, ugy a jelen őszi időnyre is már megérkeztek a legújabb és nagy választéku női- és férfi-divatkelmék, valamint üzletemhez tartozó minden kellékek, nagy mennyiségben és a legjutányosabb árakban szolgáltatnak ki.

Valamint eddig, ugy ezutánra is szives pártolásukban megtartani fölkérvén, részemről a bizalmat ezután is főtőrekvésem leend kiérdemelni.

BOGDÁN ISTVÁN, kereskedő.
(Nagypiacz, Wesselényi-ház, 166 sz.)

Vidéki megrendelések a legpontosabban eszközöltetnek, a rendeléstől eltérő kelmék visszavétet nek.

Sz. 1035 — 1872. (581) 2—3
Árlejtési hirdetmény.

A szamosújvári m. k. országos fey-intézet kórház épületének teljes átalakításához, továbbá az ürüleki csatorna és emésztő gödör újbóli felépítéséhez szükségesített építési munkálatok biztosítása tekintetéből f. é. augusztus 13-án megtartott nyilvános árlejtés eredménye a fennsőbb. jóváhagyást nem nyervén meg, a kérdéses munkálatok biztosítása tekintetéből a nmltgun m. k. igazságügy ministeriumnak f. h. 5-n 27200 sz. a. kelt rendelete következtében f. é. november hó 16-kán d. e. 10 órára egy az intézet hivatalos helyiségébeik megtartandó újabb nyilvános árlejtés iratik ki, melyre mindazon vállalkozni kívánók, kik érvényes szerződés kötésre jogosítvák, vagy ezen árlejtéstől más okból ki nem zárattak, azon észrevétellel hivatnak meg, miszerint a kérdésben forgó építési munkálatok felkiáltási ára 16,499 forintban állapított meg, s a vállalkozni kívánók készpénzben vagy megfelelő beföldi állam papirokban ezen összeg 5%-ot lesznek kötelesek bánatpénzül letenni, mely a vállalkozó által 10%-ra lesz kiegészítendő. A kitűzött határidőig 10% bánatpénzel megterhelt irások ajánlatok is elfogadhatnak, melyek csak a nyilvános árlejtés bezárása után fognak felbontatni. A műtani iratok s a szorosabb építési feltételek az intézet hivatalos helyiségében az árlejtés előtt is megtekinthetők.

Szamosújvártt, 1872 october 14-én.
A m. k. országos. feyintézet igazgatósága.

Boér János,
igazgató.

Ujból friss küldemény érkezett
KERESZTESY PÁL PAPIR-ÜZLETÉBEN

gróf Gyulay-ház, 162. sz.

Kolozsvártt,

és

egyedül csak nálla kapható az annyira kedvelt

NAPRAPORCÓ-VIRÁG SZAPPANYA.

(Sonnenblumen-Oel Seife.)

I skatula 3 darabbal I frt 50 kr.
I darab ára csak — frt 50 kr.

s elég, hogy minden szeplőt eltávolítson.

Ezen szappannyal

már egy egyszeri mozdás azon hatást teszi, hogy a durva fölcseresedett arc- vagy kézbőrt is, azonnal egy **simá, finum, gyöngéd** bőrrrel váltja fel.

Az illatja tul tesz minden indiai kellemes illaton.

Ezenkívül ajánlja

a **Treu-Nuglisch gyártmányu mozdó-szappanyait,**

H A J K E N Ö C S E I T

és minden illatszereit a legolcsóbb árban.

Ugyancsak

Kereszte.sy Pál papir-kereskedésében

folytonosan kaphatók

magyar dallamokkal zenélő Cassettek

6 forinttól egész 15 frttig darabja.

(355)

8—*

Megjelent és Demjén László
könyvkereskedésében Kolozsvártt és általa minden
könyvárusnál kapható:
Kolozsvár története.

Először kiadott.
Oklevélzárral. (1.) ös-ös és középtör. (513. Kr. e. — 1540. Kr. u.)
Egy külön kötet világosító rajzokkal. (36 tábla.)

Irtta **Jakab Elek.**

Ára 10 frt.

(327)

E műndez tekintetben nagy, epochalis munkát lát hosszasan dicsergetni és ajánlani feleslegesnek tartom, csak annyit kívánok megjegyezni, hogy Kolozsvár város e munka kiadásával magának maradandó emléket emelt. Siessen tehát e város értékes t. közönsége, e munkát pártfogása alá venni és terjesztetni, hogy a nagyszorgalmu és szaktudós íróna minél több kedvet öntsön e munka folytatására, melynek legértékesebb része az újabbkor története lesz. A ki megszerezte magának ezen 3 részből álló első kötetet, az bizonyára érdeklél fogja lapozgatni és benne pótvárakodni, s a folytatását minden áron megszerezze magának.

Demjén László.

Orvosság nélkül.

(384) 35-48
MELL- és TUDÓ-

betegék természetes uton, még ré-
ményesített az orvosok által gyógyít-
hatlannak nyilvánított esetekben is gyó-
keresen gyógyulnak

orvosság nélkül.

A betegség részletes leírására bővebb
ben feltevésekben
I. H. Fickert, Dir. Berlin,
Wall-Strasse No. 23.
A levélhez 5 ft. o. 6. mellékelendő.

Orvosság nélkül.

Orvosság nélkül.